

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

AÑO (LETO) XXVI (20)
No. (števil.) 4

BUENOS AIRES
26. januarja 1967

Kitajska „kulturna revolucija“

Dobro leto je minilo, odkar se je na Kitajskem začela „kulturna revolucija.“ Dogodki se razvijajo z vrto-glavno hitrostjo in z nepredvidenim raz-vojem. Prav težko je, skoro nemogoče, jasno razvideti, za kaj pravzaprav gre v tej „kulturni revoluciji“, če si ne postavimo za izhodiščno točko sklepe Centralnega komiteja kitajske KP, ki jih je sprejel na svojem zasedanju septembra 1965.

Na tistem zasedanju je Maocetung poskušal prepričati partijo, da naj vzame „bolj revolucionarno“ stališče tako v zunanji kakor v notranji politiki.

V zunanji politiki naj bi kitajska partija, tako je zahteval Maocetung, potrdila veljavnost „osvobodilnih vojn“ proti kakršni koli obliki „imperialistične napadalnosti“. V notranji politiki pa naj bi kitajska partija znova začela izvajati metode kolektivne mobilizacije ljudskih množic na gospodarskem področju, metode, ki jih je izvajala v letih 1957/58, se pravi v dobi tkim „velikega skoka naprej“ in ki jih je po težkih neuspehih opustila.

V svojih zahtevah glede zunanje politike Maocetung ni naletel na odpor. Zgodilo pa se mu je to pri zahtevah glede izvajanja notranje politike. Večina članov vodstva partije se je uprta njegovim zahtevam. To večino sta vodila predsednik republike Liu Šao Či ter tajnik partije Teng Siao Ping, ki sta opozarjala na negativne posledice prej omenjenega „velikega skoka“, katerega je del partije že takrat bojkotirala.

Maocetung je s podporo obrambne ga ministra Lin Piao začel pripravljati protidržar, idoč mimo partijske hierar-hije in njenih organizacij ter se je v ta namen oprl naravnost na ljudske množice, s čemer je menil, da bo mogel ustrahovati in tudi eliminirati partijske veljake, ki bi mu bili sovražni.

Maocetungova dolga odsotnost iz Pekinga pozimi 1965/66 (govorili so takrat, da je bolan) je v resnici bila prikrivanje njegovih priprav organizacije ljudskih množic za vstajo proti upornim partijskim in drugim funkcionarjem. Prva manifestacija „kulturne revolucije“ je bil napad proti podžupanu kitajske prestolnice Wu Hanu novembra 1965.

S tem se je začela prva faza gibanja, ki je imelo za posledico odstranitev župana Peng Čena in celotnega Centralnega komiteja pekinške partije. Obenem s Pengom so bili napadeni in pozneje odstavljeni še drugi štirje funkcionarji partijskega tajništva. Šlo je vsekarj za opozorilo glavnemu tajniku te partijske skupine Teng Siao Pingu in samemu predsedniku Šao Čiju.

Druga faza „kulturne revolucije“ se je začela maja 1966 in je trajala do zaključka 11. kongresa Centralnega komiteja kitajske KP 12. avgusta 1966. Maocetung in Lin Piao, ki sta smatrala, da sta partijo že zadosti jasno opozorila, sta se vrgla na delo proti kitajskim kulturnim ustvarjalcem in univerzam. Na tisoče profesorjev, docentov in piscev je bilo obtoženih revizionizma in buržujskih teženj. Maocetungov namen je bil jasno razviden: spraviti na svojo stran ta življenjsko važen del javnega življenja.

Toda hierarhija kitajske partije ni sledila svojemu staremu vodji v njegovi akciji čiščenja univerz. Nasprotno, sabotiranje se je začelo na vsej črti. Odnosi med voditelji kitajske partije so postali že tako napeti, da na plenarnem zasedanju Centralnega komiteja 1. avgusta 1966 niso več polemizirali z intelektualci, temveč je prišlo do odkrite borbe med Maocetungom in Lin Piao na eni ter Šao Čijem in Teng Siao Pingom na drugi strani. Zasedanje kongresa je trajalo dvanajst dni, na ulicah Pekinga pa so se začele prve ljudske demonstracije za „kulturno revolucijo“. Takrat je imel Maocetung na kongresu svoj, za kitajski komunizem zgodovinski govor, v katerem je poudaril, da je partija, kakršna je bila v tistem trenutku, postala „neprimeren instrument za izvedbo ciljev kitajske revolucije“.

Nastopile so „rdeče straže“, nad katerimi je Maocetung upal obdržati kontrolo. Toda nobenemu komunističnemu vodji doslej ni uspelo do konca izpeljati svojih megalomanskih načrtov. Množi-

Wilson se trudi za včlanjenje Anglije v SET

Britanski predsednik Wilson je še ves minuli teden potoval po evropskih državah, članicah Skupnega evropskega trga in dobival v vseh prestolnicah zagotovila posameznih vlad, da bodo podprle včlanjenje Anglije v SET. Največja zagotovila je Wilson dobil v Rimu, nadalje v Belgiji in na Holandskem, medtem ko so v Bonnu ostali previdno nevezani glede tega problema. Opazovalci ugotavljajo, da gre Zahodni Nemčiji predvsem za prijateljstvo s Francijo, dasi ne nasprotuje včlanjenju Anglije v SET. Toda zaradi Anglije se Zahodna Nemčija nima namena sprejeti z De Gaullovo Francijo, ker ji ta lahko mnogo škoduje v naporih za združitev z Vzhodno Nemčijo in njenih načrtih o zadrževanju sovjetskega vpliva proti Srednji Evropi.

Wilson je na svojem potovanju v začetku tega tedna prispel v Francijo, kjer je imel v Strasburgu odločen govor za včlanjenje Anglije v SET. Wilson je med drugim zatrjeval:

„Tisti, ki odklanja spremembe, je arhitekt propada. Edina sloveška ustanova, ki se upira napredku je grob. Toda Anglija ne bo kriva, če ji bo znova zabranjeno včlanjenje v SET, kakor ji je bilo leta 1963.“ Takrat je De Gaulle vetiral včlanjenje Anglije v SET.

Moskva pripravlja svojo vrhunsko konferenco

Sovjetski komunistični veljaki se trudijo, da bi letos izpeljali moskovsko vsekomunistično konferenco, na kateri bi mogli obsoditi Maocetungov način komunizma.

Prilagodni mesec nameravajo komunisti iz skoro vseh držav potovati v Moskvo na priprave za tako komunistično vrhunsko konferenco. Jugoslovanski komunistični diktator Tito bo že v kratkem odpotoval na obisk v ZSSR, ter bo imel v Kremlju razgovore o vojni v Vietnamu ter o kitajskem problemu. Titu gre, kakor ostalim komunističnim mogotcem, za to, da komunistično gibanje ne bi zaradi Maocetungove politike trpelo še večjo škodo, kakor jo je že doslej.

Prve dni februarja bo v Moskvo prispel na razgovore s sovjetskimi komunisti tudi tajnik angleške KP John Gollan za njim pa še drugi vodilni partiji.

V Moskvi so nedavno izjavili, da imajo trenutno 60 komunističnih partij na svoji strani proti Kitajski. Vseh komunističnih partij na svetu je 90. Zadnja, ki se je pred dnevi javno izjavila za Moskvo, je bila mongolska

Wilson je nadalje dejal, da bo včlanjenje Anglije v evropsko gospodarsko skupnost ne samo okrepilo evropsko gospodarstvo, temveč tudi omogočilo Zahodni Evropi, da se bo lažje upirala naraščajočemu ameriškemu gospodarskemu pritisku na stari kontinent.

Če se bodo včlanile v SET, skupno z Anglijo, še ostale zahodnoevropske države, se bo število potrošnikov v SET-u zvišalo od 180 na 280 milijonov. Okrepila se bo s tem tudi Atlantska skupnost in z njo NATO. „Naj nihče ne dvomi nad britansko lojalnostjo NATO-u in Atlantski skupnosti. Toda lojalnost ne pomeni suženjstva. Še manj pomeni industrijsko podvrženost Severni Ameriki za bližnjo bodočnost, ko bo industrijska proizvodnja še hitreje napredovala, kakor doslej,“ je poudarjal Wilson.

Wilson je tudi izjavil, da je Anglija pripravljena sprejeti vsa pravila in sporazume ter pogodbe SET-a, če bo postala polnovredna članica.

Kljub odločnim in jasnim izjavam, ki jih je dal Wilson v tem govoru, opazovalci menijo, da ni povedal dovolj, da bi prepričal De Gaula o nujnosti včlanjenja Anglije v SET že v tem trenutku. Tudi članice SET-a pesimistično gledajo na bližnjo De Gaullovo odločitev glede Anglije.

KP. V Mongoliji so se odločili za Moskvo, ker se bojijo nepredvidenih Maocetungovih korakov, ki bi ji mogli močno škodovati na neodvisnosti, kolikor je sploh ima.

V Moskvi se trudijo, da bi si v najkrajšem času pridobili zaveznitvo še ostalih komunističnih strank, ker smatrajo, da je sedaj tudi najpripravnejši trenutek za vzpostavitev njihove hegemonije nad celotnim komunističnim gibanjem. Strah pred kitajskim divjanjem da je približal komunistične partije in satelitske države spet k Moskvi ter bo Kremelj zato naletaval med njimi na manjši odpor, kakor doslej. Moskva tudi trdi in nekatere komunistične partije ji pritrjujejo, da je zaradi razmer na Kitajskem oslabiljena gverilska vojna v Vietnamu proti ameriškemu „imperializmu“.

Še do nedavnega je Moskva imela v načrtu Kitajsko samo izolirati, sedaj pa pripravljajo tudi deklaracijo, ki naj jo podpisajo na vrhunski komunistični konferenci vse komunistične partije, s katero namerava izobčiti Maocetungov komunizem iz svetovnega komunističnega gibanja in ga proglasiti za škodljivega marksizmu-leninizmu.

I Z T E D N A V T E D E N

Čilске opozicionalne stranke — radikalni, konservativci, nacionalisti, socialisti in komunisti — so svetu pokazale strankarsko zagrizenost tako daleč, da tudi koristi države podrejujejo koristim svojih strank ter jim pri tem ni nič mar, četudi zaradi takega njihovega zadržanja trpi ugled države v svetu. Stvar je naslednja: Čilski kršč. demokratični predsednik dr. Frei Montalva je po ustavnih določilih zaprosil senat za odobritev za potovanje v

ca, katere psihologijo Maocetung odlično obvlada, ga je prevarala. V 700 milijonski državi, v kateri so v zadnji gorski vasi še leta 1958 izvedeli, da je Čang-kajšek že dolgo leta gospodar le otoka Formoze, tudi dobro plačani partijski politkomisarji niso vsi zanesljivi. In če se Maocetungu upirajo vrhovi partije, kako lahko je zgled posnemat nižjim funkcionarjem!

Maocetungovo Kitajsko zajema kaos, ki je tako resen, da je moral Maocetung zvesti (kako dolgo še?) obrambni minister Lin Piao javno priznati: „Pri nas se začneja državlj. vojna.“

Kitajska vojska se v zmešnjavo doslej še ni vmešala. Lin Piao je zagrozil, da bo posegla vmes, če bo Maocetung smatral to „koristno kulturno revolucijo“. Svobodni zahodni svet razvoj opazuje in čaka.

Nadaljnji razvoj dogodkov na Kitajskem v katero koli smer ali kakršen koli konec „kulturne revolucije“ bo imel tudi za ves svet resne posledice.

ZDA, kamor ga je povabil ameriški predsednik Johnson na obisk za 1. in 2. februarja. Omenjene čilске opozicionalne stranke v senatu, kateremu predseduje od Freia pri volitvah poraženi socialistični predsedniški kandidat Allende, so predsedniku to dovoljenje odklonile, kar je edinstveni primer v čilski politični zgodovini. Dr. Frei je na tako odločitev senata odgovoril s tem, da je poslal parlamentu, v katerem imajo krščanski demokrati večino, v odobritev zakonski osnutek za spremembo ustave v tem smislu, naj bi imel predsednik republike možnost, da v dobi svojega predsednikovanja lahko enkrat razpusti senat in parlament ter razpiše nove volitve, če bi koristil države to zahtevalo. Dr. Frei prosi parlament za nagel postopek. Če bo s tem zakonom prodr. bo dr. Frei razpustil parlament in senat, razpisal nove volitve ter pri njih skušal doseči večino tudi v senatu ter s tem odstraniti ovire za izvedbo krščansko-demokratskega obnovitvenega programa svoje vlade.

V Urugvayu so po odkritju komunističnih terorističnih središč ustanovili poseben varnostni urad, v katerem so predstavniki ministrstva za narodno obrambo, za notranje zadeve in min. za gospodarstvo. Odslej bodo v Urugvayu tudi bolj nadzorovali prihajanje in odhajanje inozemcev v državo.

V Braziliju je parlament s „simboličnim glasovanjem“ t. j. glasovanjem za in proti sprejel zakonski osnutek o

spremembah sedanje ustave, ki dajejo predsedniku države pooblastilo, da lahko z dekreti izdaja zakone ter tudi brez pristanka parlamenta proglašajo obredno stanje. Pred tem je bil v parlamentu sprejet tudi novi tiskovni zakon, proti kateremu so bili vsi vplivnejši brazilski listi ter svobodni tisk v svetu.

Opozicija je glasovala proti obema zakonoma odn. je poslansko zbornico zapustila že pred glasovanjem.

Lincoln Gordon, pomočnik ameriškega min. za zunanje zadeve, je postal predsednik vseučilišča John Hopkins v mestu Baltimore ter je zaradi tega dal ostavko na svoj položaj. Dosedaj je bil predsednik te univerze brat biv. am. predsednika Dwighta Eisenhowerja Milton Eisenhower.

Vatikanski list Osservatore de la Domenica je z vso odločnostjo poudaril stališče kat. Cerkve glede zvestega družinskega življenja ter zavrnil in obsodil predlog ameriškega predsednika Johnsona naj bi v državah, ki so gospodarsko manj razvite, uvedli kontroliranje rojstev otrok.

Liman K. Lennitzer, vrhovni poveljnik demokratičnih obrambnih obo-

roženih sil v Evropi, ter general Charles Aileret, šef francoskega glavnega stana, sta prišla do načelnega sporazuma glede položaja francoskih oboroženih sil v Nemčiji v primeru vojne. Sporazum med obema morajo sedaj odobriti še francoska vlada ter vlada držav, ki sestavljajo zahodnoevropsko obrambno skupnost.

Izdatki ZDA za narodno obrambo bodo v novem ameriškem proračunu dosegli višino 73.000 milijonov dolarjev.

General Suharto, sedanjí predsednik indonezijske vlade in glavni poveljnik indonezijske vojske, je izdal povelje indonezijskim oboroženim silam za strogo pripravnost. Vlada je namreč dobila v roke dokumente, iz katerih je razvidno, da je bil pri zadnjem poskusu komunistične revolucije soudeležen tudi sam predsednik Sukarno. Ker je Sukarno odklonil pojasnilo omenjenih obtežilnih okoliščin, se je vojska odločila za njegovo odstavitev. Mu je tudi že sporočila naj ne zapušča predsedniške palače zunaj mesta, ker da vojska ne more prevzemati nobene odgovornosti za njegovo življenje.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Notranji minister o ciljih argent. revolucije

Notranji minister dr. Borda je prejšnji teden prvič govoril narodu kot zvezni notranji minister. V govoru je pozival k sodelovanju vse ljudi brez ozira na prejšnjo politično opredelitev za dosego ciljev, ki si jih je postavila argentinska revolucija: veličina domovine, socialna pravičnost ter edinstvo naroda. Delo vlade hoče zajeti prav vse dele države ter jim pomagati do napredka in razvoja. To delo je pa zamišljeno na dolgo dobo, kajti delo revolucije se ne presoja po mesecih, ampak po letih. Zato nepotrpežljivost ni pravičen sodnik.

Poudarjal je dalje, da je država v globoki politični krizi, iz katere jo je treba dvigniti z dosego sožitja ljudi v svobodi, socialni pravičnosti in v skupnih naporih za blaginjo in veličino domovine. Pri poudarjanju potrebe, da je zlasti treba pomoči srednjemu in delavskemu sloju, je dejal, da to niso pravnikske demagoške izjave, ki bi čakale na pridobivanje simpatij, ampak je to bistvo revolucije: izboljšati življenjske pogoje malemu človeku.

Ob koncu je pa tudi zatrjeval, da hoče vlada izvesti svoj obnovitveni program v svobodi, toda v redu. Za njegovo ohranitev bo vlada uporabila vsa zakonita sredstva, s katerimi razpolaga.

Državni proračun

Prejšnji teden je imela vlada dve seji, na kateri so ministri in državni tajniki razpravljali o državnem proračunu. Potem, ko ga je potrdil predsednik republike, je sporočil njegove postavke javnosti na tiskovni konferenci

Boris Pahor napada Kardelja

Trst, 16. januarja

Živahne komentarje tukaj in velik odmev v Sloveniji je povzročil pisatelj Pahor, ki je v zadnji številki „Zaliva“ pod naslovom „Glose 65“ iznesel ostre očitke na naslov Edvarda Kardelja in tako na vse slovenske komuniste.

Pisatelju Pahorju ni mogoče očitati „antikomunizma“. Katoliški Glas ga je v številki z dne 12. januarja označil tudi, da mu „gotovo ni mogoče očitati simpatij za krščanstvo, kaj šele do kakke politične desnice“. In ta Pahor očita Edvardu Kardelju:

da si slovenski kmetje niso mogli pričakovati od novega režima tako obupne agrarne politike;

da je po vojni režim načrtno vlekkel ljudi s kmetov v mesto, zdaj pa jih sredi gospodarske zmede pušča, da odhajajo kot strokovnjaki služiti prav tistim Nemcem, ki so med vojno pobijali njihove starše;

da je po vojni režim pahnil slovenskega človeka v globoko depresijo, zaradi katere ima samo en izgovor — „Premalo nas je“ —, medtem ko med partizansko borbo tega občutka majhnosti pri slovenskem človeku ni bilo; da je po vojni režim onemogočil vsak duhovni pluralizem;

minister za gospodarstvo dr. Adalbert Krieger Vasena. Povedal je, da so izdatki države predvideni v višini 550.457 milijonov pesov, dohodki pa dosega višino 429.916 milijonov pesov. Deficit torej znaša 129.559 milijonov pesov, t. j. 11,9 tisoč milijonov manj kot lani, kar je 8,3%. V proračunu za leto 1966 je proračunski primanjkljaj znašal 141.462 milijonov pesov.

Pri tem je minister za gospodarstvo naglašal, da novi državni proračun kaže namero vlade, da bo zelo zniževala državne izdatke.

Skoro polovico primanjkljaja v drž. proračunu izkazujejo izgube državnih železnic v višini 70 milijard pesov. V lanskem proračunu je izguba drž. železnic znašala 110 milijard pesov. Minister je ob razlajevanju in pojasnjevanju izgub državnih železnic navajal, da bi se s 100 milijardami, kolikor je lani znašal deficit državnih železnic, lahko zgradilo 66.000 stanovanj, postavilo 400.000 telefonskih linij, zgradilo 6.600 km asfaltiranih avtomobilskih cest. Z navedenim zneskom bi bilo mogoče izvršiti načrt za zgraditev hidroelektrične centrale Chocón Cerros Colorados. Prav tako bi bilo v šolstvu mogoče kriti stroške za šolanje 500.000 otrok po osnovnih šolah ter za kritje stroškov za šolanje 100.000 vseučiliških dijakov. V jeklarski industriji bi bilo mogoče z zneskom 100 milijard pesov plačati vse potrebne nove instalacije, da bi se proizvodnja jekla povečala od enega na štiri milijone ton.

Minister je spričo gornjih navedb napovedal odločne ukrepe, s katerimi bo vlada začela urejati razmere na železnicah ker takega stanja ni mogoče več trpeti.

da si slovenski komunizem ni znal izoblikovati iz svojih vrst predstavnikov, ki bi lahko z jasnim konceptom in samozavestno branil slovenske narodne koristi;

da je slovenska narodna politika po vojni zašla v slepo ulico in da vodi „v ilirizem“.

da je šla vzgoja režima za tem, da čim bolj obsede ljudi z idejo standarda, kar je danes pripeljal v brezglavo hlastanje za materialnimi dobrinami;

da je sicer on, Boris Pahor, pristaš „lajčne države“, da pa bi rekel, če bi imel izbirati: Pa naj raje rešuje slovenski narod krščanstvo kot da ga ne rešuje nihče.

V „Katoliškem Glasu“ zaključuje Ljubo Sancin razmišljanja o Pahorjevih očitkih Kardelju takole: „Za človeka, ki je znal kritično gledati na položaj v domovini, ni v tem nič novega. Novo je, da je to povedal Boris Pahor. Predvsem to, da je jasno priznal polom, v katerega je zašel slovenski komunizem v nacionalnem vprašanju. In, da je — kot nekristjan — videl, da je edina sila, ki nam preostane, da nas tudi nacionalno povede v bodočnost — krščanstvo.“

V Jugoslaviji bodo „volili brez vnaprej določenih list“

V Jugoslaviji je ves upravni in partijski aparat vprežen v pripravo marčnih volitev. Smernice za te priprave in zaza izvedbo volitev je dala zvezna konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva ob koncu oktobra in v začetku novembra, na kateri so poprej že izvršili tudi nekatere spremembe v vodstvu te komunistične organizacije. Generalni sekretar te konference je postal Beno Zupančič, ki je na tem položaju zamenjal Milentija Popovića. Ta je sedaj postal podpredsednik. Član predsedstva je sedaj dr. Slobodan Gligorić, ki je prišel na mesto Mijalka Todorovića.

Na konferenci so sodelovali Todo Kutrović, Vida Tomšič, Iko Mirković in Josip Djerdja.

Glede priprav in izvedbe so ugotovili tole:

Kurtović: bistvena vloga SZDLJ v predvolilni dejavnosti je v tem, da zagotovi delovnim ljudem in občanom uveljavitev njihovih pravic. Zato mora skrbeti za kvalificirano politično razpravo o kandidiranju, za razvijanje načelne družabne kritike in preučitev mnogih aktualnih vprašanj. Določanje meril za izbiranje poslancev in odbornikov mora temeljiti na interesu in volji delovnih ljudi. Glavno je najti kandidate, ki razumejo družbena gibanja, ki imajo ustvarjalne sposobnosti, občutek in voljo, da se borijo za razvoj neposredne demokracije. Dalje je Kurtović ugotovil še naslednje:

1) Treba bo najti še nove organizacijske oblike zbiranja volilcev, ker dosedanja množični zbori niso dovolj.

2) Upeljati bo treba različne specialne sestanke, posvetovalne skupine

3) Delo volilnih forumov mora potekati javno, kajti občani imajo veliko pripomb nad samim načinom, ki se ga forumi poslužujejo pri sestavi list.

4) Občani „predvsem zahtevajo, da je delo forumov podprto z argumenti in s potrebnimi obrazložitvami ter seveda, da dokončni izbor kandidatov prepuščajo njim — volilec“. Občani ne žele prejemati izdelanih list, ampak hočejo aktivno sodelovati. Zato je pravico za predlaganje kandidatov treba zagotoviti vsakemu občanu.

5) Tako bo predloženih veliko občanov za kandidatne liste in napačno bi bilo storiti, kar se je delalo doslej, da se je držalo prav tiste osebe, ki so jih občani najpogosteje imenovali. „Značilno je,“ je dejal Kudrović, „da je šlo za ljudi, ki bi bili lahko glede na svoje sposobnosti in ugled brez kakršne koli škode (pčrtali mi) izvoljeni v posamezne odbore.“

Popović: „Glede na to, da odnosi v Zvezi komunistov bistveno vplivajo na naš celotni družbeno-politični razvoj, je razumljivo, da se je pojavil tak imenovan problem Rankovića, ki v tej situaciji, kakor zdaj vemo, ni bil samo problem ene osebnosti in njenih funkcij, ampak se je okoli tega problema koncentrirala celotna problematika našega nadaljnega demokratičnega razvoja. V zvezi s tem je bil tudi problem resnične uveljavitve ustavnega načela rotacije in načela o zamenjavi osebno

sti, ki opravljajo državne in politične funkcije.“ (Bolj jasno nemogoče, naša prip.)

Djerdjo skrbi jug. zun. politika in tako meni, da „vsi želimo, da se bodo naša predstavniška telesa, še posebej zvezna, začela mnogo bolj in globlje uvarjati z našimi mednarodnimi odnosi, težavami, težnjami in problemi,“ kajti „verjetno ni več daleč čas, ko bo skupščina morala ratificirati nekatere mednarodne sporazume in bo ob tem obsežno razpravljala, kaj pomenijo posamezne obveznosti za našo deželo.“ (Obveznosti — do koga, zakaj? — naše vprašanje.)

Dalje Djerdja meni, da bi jug. politika nevrščanja (nepredeljenosti) kateri pripada Jugoslavija, morala imeti formulirano takšno strateško platformo in linijo akcije, ki bi bila usmerjena na stalno, neposredno in uporno delovanje za zaščito ogrožene suverenosti in za pospešitev ekonomskega razvoja mnogih dežel. (Če bi namesto pank kupili čevlje, kako bi šlo? — naša pripomba.)

Tomšičeva: predvolilni postopek je najpomembnejši, zato mora biti od začetka do konca preciziran in objavljen, tako da bi volilci vedeli, kaj so njihove pravice in kaj dolžnosti, da bi se od prvega sestanka naprej sodelovali, ne pa šele na zadnjem samo protestirali. Treba bi bilo tudi jasno formulirati, „kaj je zamišljeno pod demokratično formo,“ kot piše Delo. Tomšičeva je tako bila proti ideji samo kvantitativnega sodelovanja občanov: hotela je, da bi vsi živo sodelovali. Sicer pa meni, da je treba končati z nenačrtnostjo in samovoljnostjo pri določanju kandidatov.

Mirković: pri teh predvolilnih pokretnih bo prišla do izraza prava volja volilcev, ki se morajo osvoboditi nedemokratičnih pritiskov s strani nekaterih forumov ali pa posameznih ambicioznejev.

Nauk: v Jugoslaviji se bodo šli demokratično po vnaprej določenih obrazcih, kjer bo stalen odstotek partijeve skrbel, da bo vedno dovolj kalinov na razpolago, ki bodo vzbujali videz demokracije. Na tej poti komunistične partije ne bo prav nič motilo, da bo iz taktičnih razlogov še malo bolj „popustila“ in bo po skrbno pripravljenem načrtu vzbujala videz še bolj sproščene politične dejavnosti, ker bo imela vsa zagotovila, da bo povsod prvo violino igrala vedno samo komunistična partija, z ostalimi godali bodo pa seveda lahko nastopali priskledniki ali koristni bedaki.

V premislek vsem, ki preradi verjamejo

Milutin Morača, vodja jugoslovanske delegacije pri pogajanjih z Vatikanom za beograjski protokol, je po podpisu tega dokumenta izjavil: „Jasno, jaz sem ostal ateist. A mi nočemo več krvavo preganjati religije, marveč jo bomo prepustili njeni blagi smrti...“ (citirano iz Bildpost, št. 12, 11. 9. 1966)

Slovensko - argentinska odprava na Kontinentalni led 1967

Člani te odprave, o kateri smo že poročali v letošnji Svobodni Sloveniji, so poslali radijsko sporočilo, da jim je uspelo opraviti prvenstveni vzpon na Cerro Corno. Ta gora je ena izmed ciljev letošnje odprave na Kontinentalni led.

Slovensko planinsko društvo je v stalni radijski zvezi z odpravo po prijaznosti buenosaireskih radioamaterjev in radijske zveze g. Mastersa, lastnika Estancije La Cristina ob Lago Argentino. Člani odprave so vsi v redu in v dobri telesni kondiciji in pošiljajo lepe pozdrave predvsem svojem, slovenskim planincem in rojakom.

„Protestiram“

Pod tem naslovom je objavljen protest Vasje Predana, gledališkega poročevalca v Ljubljani v Delu z dne 28. decembra.

Povod za protest mu je dala izjava Toneta Pavčka, umetniškega vodje Mladinskega gledališča v Ljubljani, o finančnih zagatah tega gledališča. Iz Pavčkove izjave je dalje razvidno, da je odbor za kulturo Mestnega sveta sklical širši posvet „ob udeležbi zastopnikov političnih organizacij ter vseh tistih prosvetno vzgojnih in umetniških zavodov, ki so neposredno zainteresirani za kulturno vzgojo“. Namen sestanka je bil zagotoviti temu gledališču v bodoče potrebna finančna sredstva, da bi mogli še naprej obstajati.

Kljub ugotovitvi potrebe po ohranitvi Mladinskega gledališča, je pa bil rezultat omenjenega sestanka „zgolj platoničen in deklarativen, kajti potrebnih sredstev ni bilo mogoče zjamčiti“. Zato se je sestanek zaključil z javnim odstopom umetniškega vodje Mladinskega gledališča Toneta Pavčka.

Pri takem stanju je Mestni svet „mimo ustanov in društev“ sprejel sklep, da naj se Mladinsko gledališče v Ljubljani deprofesionalizira ter dela vnaprej z amaterskimi kadri.“

Zato je Vasja Predan spregovoril o družbeni praksi njenem učinkovanju na umetniško dejavnost, določneje, o vprašanju kako ta družbena praksa ravna z gledališčem kot z eno izmed svojih duhovnih, umetniško oblikovalnih možnosti in razsežnosti.“ Nato pa ugotavlja tole:

Ne da bi razgrinjal in nadrobno opredeljeval zagatni položaj vseh slovenskih poklenih teatrov, naj se tokrat ustavim le pri enem izmed bistvenih konstitutivnih členov slovenske odrske omike, pri Mladinskem gledališču iz Ljubljane. V petkovi številki Dela sem namreč prebral vso brutalno resnico o položaju te institucije, se zlasti pa me je za pričujoč premislek in pisanje spodbudil prvi stavek izjave Toneta Pavčka, dosedanjega umetniškega vodje Mladinskega gledališča: „Izredno mi je žal, da bomo začeli proslavo 100-letnice slovenskega gledališča z ukinitvijo Mladinskega gledališča, tistega, ki je... Slovencev za nadaljnjo gledališko kulturo najbolj potrebno“.

TRŽAŠKI PISATELJ REBULA ODGOVARJA

Za letošnji božič je dopisnik „Novega lista“ postavil pisatelju Rebuli nekaj vprašanj, na katera je dal zanimive odgovore. Naj jih nekaj navedemo!

Katera slovenska knjiga letošnjega leta vas je najbolj pritegnila? — „Nevidna fronta“ polkovnika Vladimira Vauhnika.

Kateri slovenski časopis ste letos najraje prebrali? — Ljubljanski verski list „Družina“.

Ako bi obstajala slovenska narodna nagrada in bi vas vprašali, komu naj jo podelijo, kaj bi rekli? — Rekel bi, da naj jo dajo patru Ivanu Tomaziću, ki je postavil akademski dom „Korotan“ na Dunaju.

Kateri Slovenec se je po vašem mnenju znebil največje bedarije v teku minulega leta? — Jasip Vidmar, ko je zapisal, da je krščanstvo samo za „preproste pameti“.

Katero slovenske pisatelje trenutno berete? — Najraje se sučem med „patriarhi“. Prej je bil na vrsti Finžgar. Zdaj jemljem v roke pisatelja Meška: „Vojni spomini“.

Ali je tudi Meško po vaše „patriarh“? — Da. Takrat ko popisuje svoja doživlja.

Naš tednik, 12. januarja 1967

vzgojne institucije, kot je Mladinsko gledališče, ne premišljajo ali pa so v svojem tehnokratskem napuhu pozabili premišljati, če so sploh kdaj znali ali hoteli premišljati. A čeravno bi ti isti ljudje v pomembnost opisane vloge kar na pamet, brez premišljanja načelno celo privolili, bi najbrž v konkretni razpravi imeli na mah priročen odgovor: denar. Tega ni. Ni ga nikjer, kjer bi moral biti. Verjamemo, da nacionalnega kulturnega programa ni mogoče kompleksno kreirati brez gledališča za mladino, a ker ni denarja, se moramo temu programu odreči.

Tako rezoniranje je seveda jalovo in vrhu tega še nezanesljivo, saj vemo, da isti ljudje znajo najti denar, kadar je, denimo, treba „pokriti“ primanjkljaj kakemu „uglednemu“ podjetju — in to navzlic tako dolgo pričakovani gospodarski reformi. Vprašati se je le, kakšni bodo plodovi te reforme, če bo samo gospodarska, ne pa tudi družbena in moralna. Bojim se, da skrajnje enostranski, da bodo torej zgolj polreforma.

Sicer pa vsi to vemo, o tem bemo, se v to vključujemo. Le da takrat, ko je treba resnično preiti od besed k dejanjem, pogostoma zatajimo vsa načela obljube in sklepe. In smo popolnoma vznemirjeni, ker nam mladi rod ne verjame, ker hodi po svojih poteh. V zahvalo pa mu z brezdružnim cinizmom, spretno maskirano v vtolodoneče deklarativne puhlice, ki o njih vemo, da so laž, še preden smo jih izgovorili do kraja — brutalno posekamo eno izmed tistih ljubeznivih drevcev, ki se je okrog njega z veseljem in zanimanjem zbiral in ki se mu pravi — mladinsko gledališče.

Zoper ta in tak cinizem in tehnokratski napuh protestiram in sem prepričan, da v tem protestu nisem osamljen. Ali pa — če smem tudi sam biti vsaj rahlo ciničen — protest tudi tale hip prekličem: če se namreč javno in odgovorno domenimo, da umetniške institucije, kakršna je mladinsko gledališče, nečemo, da nam je ni treba, da smo proti nji in da tedaj iz vseh programov in deklaracij ustrezno temu živemu domenuk zbiramo tudi vse besede o živem, občutljivem, kritičnem, kreativnem, človeškem človeku. Tako bomo vsaj zanesljivo vedeli, kje in kaj smo.

KOROŠKA

V Celovcu se je zbralo mnogo zastopnikov KRŠČANSKE KULTURNE ZVEZE na redni letni občni zbor. Poleg delegatov prosvetnih društev in iglarskih skupin Farne mladine so se udeležili občnega zbora tudi najvidnejši politični in javni delavci koroških Slovencev. Predsednik Zveze prof. dr. Pavle Zablanik je v svojem poročilu poudaril važnost pravilne orientacije vsega kulturnega dela med slovenskim življenjem na Koroškem v pravcu Slomske kulture oporoke: „Sveta vera bo di vam luč, materin jezik pa ključ do zveličavne narodne omike!“

V poročilu tajnika Nužjeja Tolmajerja je razvidno, da je bilo v okviru Zveze v preteklem letu 180 kulturnih prireditve in sicer 130 odrskih nastopov, 22 pevskih koncertov in 28 predavanj. V teh pa niso všteta številna predavanja, ki jih je imel g. Vinko Zaletel ter tudi ne prireditve Pevske zveze.

Po poročilih so bile volitve novega odbora. Sprememb je bilo malo: predsednik je dr. P. Zablatnik, podpredsednik dr. V. Inzko, in dr. France Vrbinc, tajnik N. Tolmajer, namestnik Marko Hafner, blagajnik Lojze Gregorič in njegov namestnik prof. Franc David, odborniki pa so še Vinko Zaletel, Ivan Matko, Milka Hartman, Štefan Pinter in Miha Zabratnik.

Hrvati razmišljajo o svoji bodočnosti

V „Hrvatski reviji“ (letnik 16, zvezek 1/61), ki je pravkar izšla v Parizu pod uredništvom prof. Vinka Nikolića in ki spada gotovo med najboljše hrvatske publikacije v zdomstvu, je napisal eden izmed njenih stalnih sodelavcev dr. Jure Petričević zelo zanimiv članek v naslovu „Pot k ustvaritvi hrvatske države in medsebojni odnosi držav naslednje Jugoslavije“. Našim bralcem, zlasti tistim, ki se resno zanimajo za slovensko bodočnost, želimo podati kratko vsebino omenjenega članka, da tako spoznajo misli in težnje sosedov Hrvatov.

Petričević najprej ugotavlja, da obstaja v Jugoslaviji državna kriza. Ta kriza se na zunaj kaže najbolj v gospodarstvu; njeni vzroki pa so: še ne rešena narodna vprašanja ter borba za to, kdo bo naslednik Tita v komunistični stranki in državi. Petričević je prepričan, da bo prišlo do razpada Jugoslavije in je zato potrebno, da imajo Hrvati pripravljene načrte glede hrvatskih meja, ureditve hrvatske države, odnosov do sosedov in do ostalih držav. In nato nadaljuje Petričević dobesedno takole: „To (namreč razmišljanje o bodoči hrvatski državi) je tem bolj potrebno, ker žive Hrvati deloma pomešani z drugimi narodi. Na hrvatskem področju so potrebne sodobne rešitve.

Poskus ustaštva, ki je v okviru hrvatske države med vojno uporabil metodo množičnega iztrebljanja, je v nasprotju ne samo s hrvatsko tradicijo, ampak tudi s humanostjo in z demokratičnimi načeli. Ustaška politika ne more biti vzor za bodoče rešitve. Nova pot mora biti: enakopravnost brez ozira na narodnost, vero ali poreklo, demokracija in toleranca v okviru hrvatske države.“ Petričević se sklicuje tudi na drugi vaticanski koncil in pravi, da je s sklepi tega koncila nastal tudi za hrvatske katoliške predstavnike in pravoslavce na Hrvatskem nov položaj, kateremu se morata obe strani prilagoditi. Namesto nasprotovanja in delitve na vzhod in zahod, je potrebno delati na zbliznanju katoličanov in pravoslavcev.

V nadaljnjem odstavku skuša Petričević dokazati, da se skladajo narodne hrvatske težnje z interesi svobodnega sveta. Združene ameriške države in Sovjetska Rusija nimata namena spustiti se v novo svetovno vojno, ki bi bila prav gotovo atomska vojna. Pač pa imajo ZAD pa tudi zapadne evropske države velik interes na tem, da slabijo vpliv Sovjetske Rusije v satelitskih državah in potiskajo njeno interesno področje vedno bolj na vzhod. Ta politika slabi komunistične pozicije v Jugoslaviji in daje — po mnenju Petri-

čevića — narodom Jugoslavije možnost, da se osvobodijo.

Zanimiva je Petričevićeva trditev, da so današnje republike, iz katerih je sestavljena Jugoslavija, realni temelji za nadaljnje reševanje hrvatskega vprašanja in tudi vprašanj drugih narodov v Jugoslaviji. V bodoči hrvatski državi bodo tudi narodne manjšine, s katerimi pa se ne sme postopati po ustaških, četniških ali komunističnih načinih nasilja. Potrebne so nove sodobne demokratske rešitve, ki so v skladu z duhom univerzalnosti, humanosti, ekumenizma in medsebojnega spoštovanja.

Med najbolj zanimiva poglavja pa spada v Petričevićevi razpravi poglavje o medsebojnih odnosih novih držav, ki se bodo osnovale po razpadu Jugoslavije. Petričević je mnenja, da je rešitev državne krize v Jugoslaviji možna samo z osnovanjem nacionalnih držav. Toda te države se ne smejo zapreti ali zabubiti („začahuriti“) v svoje ozke nacionalne okvirje in pridigati avtarško v dobi, ko se združuje Evropa in ko je tako združevanje splošni svetovni pojav.

Sodelovanje držav pravi Petričević — v ožjem podonavsko-jadranskem in evropskem okvirju na političnem in gospodarskem področju je absolutna potreba današnjega časa. Nove svobodne narodne države morajo iti po poti današnjega združevanja zahodne Evrope. Hrvati morajo s Slovenci, Srbi, Črno-

gorci, Albanci in Macedonci urediti skupno („jedinstveno“) tržišče, osnovati carinsko unijo in uskladiti vso gospodarsko in socialno politiko.

Tako torej piše Petričević v „Hrvatski reviji“. Njegovo pisanje se nam zdi prežeto z zdravim političnim realizmom. Ne sklada se sicer v celoti z načrti in pogledi Slovenske krščanske demokracije, vendar se tem načrtom približuje. Kot izhodišče — in ne kot dokončno državno-pravno ureditev — jemlje sedanje stanje doma. Tega mnenja smo tudi mi Slovenci. Zavzema se za sodelovanje med državami naslednicami Jugoslavije. Mi smo vedno podarjali, da je tako sodelovanje nujno potrebno iz gospodarskih, pa tudi političnih in državnoobrambnih razlogov. Mi se v tem oziru konkretnije in jasneje izražamo in pravimo, da bo potrebnja med južnoslovanskimi državami tesnejša povezava in sicer popolnoma svobodna povezava v obliki zveze držav ali konfederacije, v kateri bo vsaka država ohranila svojo samostojnost na vseh tistih področjih, glede katerih ne bo pogodbenega dogovora, da se upravljajo skupno.

„Hrvatska revija“ vrši z objavo takih treznih člankov, kot je Petričevićev, veliko pozitivno delo ter pripravlja tla za uspešno sodelovanje med južnoslovanskimi narodi po zrušenju komunističnega režima. Sm R

Novice iz Slovenije

Podivjanost mladine

Iz več krajev v Sloveniji poročajo o surovosti in podivjanosti mladine. Najbolj kričeč primer take mladine so v zadnjem času Mojstrana, kjer je sedmoredna mladostnikov po vasi že daljša časa počenjala vse, kar je fantinom prišlo na misel. Nekega večera so se spravili tudi nad učitelja matematike in fizike Slavka Gregoriča ter so nanj streljali z zračno puško iz štirimetrske razdalje. Sreča v nesreči je bila, da je učitelj ostal brez poškodb.

Naslednjega dne je učitelj tri učence, ki se hodijo v šolo, namazal s palico po zadnji plati. Učenci so bili kaznovani tudi z ukorom učiteljske zbornice.

Človek bi mislil, da je bila zadeva s tem končana in da so prišli učenci še „poceni skozi“. Kaj še! Dva od prizadetih učencev sta v soglasju s stariši šla k zdravniku in zahtevala potrdilo o telesni poškodbi. Zdravnik je ugotovil tri komaj zaznavne modrice na levi strani zadnjice. Namesto, da bi stariši vsakemu še na desno stran po zadnji plati primazali nekaj krepkih udarcev, so na jeseniški občini vložili tožbo proti učitelju in postavili pismeno zahtevo, da mora učitelj materam povrniti stroške za prevoz k zdravniku, za izstavo

zdravniškega spričevala in za bolečine vsakemu fantalinu po 5 tisoč dinarjev. Učitelj naj bi se moral pred vsem razredom tudi opravičiti otrokom, ker da jih je telesno napadel, šola pa da naj prekliče ukor učiteljskega zbora.

Tedenska Tribuna temu dogodku pikro pristavlja:

„Tako torej! Učitelj naj se opraviči in to zato, ker je bil od učencev napaden. Šola naj pa te učence pohvali ali pa celo nagradi. Tako bodo morda drugič bolje merili ali pa našli kako močnejše orožje. Tako zgleđa, da bodo morali pri nas v bodoče hoditi učitelji v šolo z revolverji za pasom ali pa se voziti s tanki po vaških ulicah. Morda bo treba prvi poskus narediti kar v Mojstrani, tej idilični vasi pod Triglavom z lepo novo šolo in neodgovornimi stariši.“

Za dekana teološke fakultete v Ljubljani je bil imenovan dr. Anton Trstenjak namesto dosedanjega večletnega dekana te fakultete Stanka Cajnkarija.

Umrli so. V Ljubljani: Franc Semič, bančni upok., Ljudmila Stegel, Jakob Grčar, prof. v. p., Marija Resnik, Vincenc Zalezina, progovni delavec, Anton Zupančič, kurjač SNG, v. p., Drago Mahare, ravnatelj mest. pom.

SLOVENC I V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Preteklo je leto dni, kar sta v snežnem metežu za vedno ostala na Tronadorjem ledeniku v Bariločah mlada študenta Božidar Vivod in Tomaž Kralj.

Na obletnico tega žalostnega dne je v sredo, 18. januarja, daroval zanj sv. mašo dr. Alojzij Starc v kapeli v Slovenski hiši. Prisostvovali so še družini obeh pogrešanih, veliko število prijateljev in znancev, odraslih in mladine, ki so se obeh fantov toplo spominjali in molili zanj.

Osebnosti

Poroka. V soboto, 21. januarja, sta se poročila s poročno sv. mašo v župnijski cerkvi Jude Tadeja v mestu Ituzaingó Janez Šparhakel in gdč. Jožica Lavrič. Mladi par je poročil župnik v tej župniji g. prelat Franc Novak, za priči sta bila: nevesti g. Ignacij Majdič, ženinu pa njegova sestra ga. Marjeta Šparhakel por. Stariha. Mlademu paru ob vstopu v novo življenje iskreno čestitamo in želimo vso srečo ter obilo božjega blagoslova.

Družinska sreča. V družini Franceta Gerkmana in njegove žene ge. Francke roj. Pavlič v Slovenski vasi se je rodila hčerka; v družini Toneta Burje in njegove žene ge. Cvetke roj. Cesar istam pa sinček. Srečnim staršem naše čestitke.

† Ivan Šorc. Dne 23. januarja ob sedmih zvečer je pri kopanju v morju v

Chapadmalalu utonil g. Ivan Šorc iz Mendoza. Bil je na letovanju v svoji vili v tem kopališkem kraju skupno s Smono in Heinriherjevo družino. Med kopanjem ga je prijel krč, istočasno ga je pa velik val pokopal pod seboj. Njegovo truplo so začeli takoj iskati. Prepeljali so ga v Mendoza, kjer so ga tudi pokopali. Njegovim svojem izrekamo sožalje, rajnemu pa želimo večni mir in pokoj.

BARILOCHE

Januar izvabi Slovence v različne kraje Argentine, da izkoristijo dneve svojih počitnic, je pa tudi prvi mesec, primeren za turizem v višje gore, zato padajo prav v te dni obletnice naših planinskih žrtev, posebej v Bariločah.

Dne 5. januarja je prišel med nas direktor msgr. Anton Orehar v družbi g. župnika M. Lamovška, par dni pred njima pa tudi župnik sv. Roze v La Plati g. M. Povše. — Za 8. januarja so nam pripravili slovesno sv. mašo s pridigo in petjem, udeležili so se je rojaki iz Bariloč in turisti iz Buenos Airesa. Popoldne isto nedeljo je msgr. Orehar blagoslovil zahvalno kapelico, ki jo je postavil bariloški Slovenec g. Al. Bavdaž v spomin, kako se je izredno rešil 12. januarja 1962 iz jezera Guillermo, kamor se je potopil v globino 26 m z avtomobilom, ko je peljal svoje

ZBORNİK SVOBODNE SLOVENIJE ZA LETO 1967

je v tisku

O njem je v predgovoru „Ob srebnem jubileju“ pisatelj in pesnik dr. Tine Debeljak med drugim zapisal dele ugotovitve:

„Kdor ga vzame v dlan, pa naj ga tehta po „teži“ ali kulturni vrednosti, mora dati priznanje založbi. Ne samo za ta zadnji zvezek, ampak za vse prednje. Hvalo založbi urednikom, zlasti vsem, ki ga sestavljajo s svojimi duhovnimi napori, a predvsem tistim, ki ga z žrtvami vzdržujejo in ohranjajo pri življenju. Koliko naporov, pa aktualnosti, pomembnosti in raznolikosti je v tej lepi skladovnici knjig! Koliko gradiva za zgodovino zadnjih desetletij: pred vojno, za okupacije in v svetu. Koliko tehniških programskih spisov, koliko organizacijskih pobud, koliko spominov in poti v bodočnost, koliko tudi estetskih stvaritev in znanstvenih dognanj! Pesniki, filozofi, kulturni zgodovinarji, poliki objavljajo v Zborniku sveja dela.

delavce; dva od njih sta utonila, sebe in dva sodelavca je pa on rešil; sam je zrezal Marijin kip, izdelal kapelico in po opoldanskem asadu na njegovem domu, se je okrog 30 rojakov odpeljal na kraj nesreče, kjer so med petjem Marijinih pesmi spremljali obred.

V nedeljo, 15. januarja, pa je bila sv. maša Pod Skalco, pri spominskem znamenju škofa Rožmana. Okrog 30 rojakov in nekaj domačinov se je zbralo, da pomolijo posebej za Tončka Pangercerja in Emilija Schmolla, ki sta se ubila 17. januarja na Paine; spomnili so se tudi vseh drugih planinskih žrtev, posebej lani onesrečenih Tomaža Kralja in Božidarja Vivoda, ki sta prav od Skalce odšla na svojo turo. Po sv. maši je dr. Vojko Arko v spominskem govoru pokazal dele omenjenih žrtev ter pozdravil vse navzoče tudi v imenu Club Andino Bariloche.

V sredo, 18. januarja, se je pa prav na obletnico nesreče, ko sta izgubila lansko leto življenje, Tomaž Kralj in Božo Vivod, zbrala spet skupina slovenskih rojakov pod Tronadorjem kljub hudemu deževju. Dan prej so pod ledenikom postavili spominski križ in pred njim oltar, zaradi dežja pa je morali msgr. Orehar opraviti sv. mašo v gostišču g. Jermana Franka, po maši pa je v dežju vsa družba odšla h križu, ki ga je g. direktor med bučanjem plavov na Tronadorju blagoslovil. Pesmi Pojte hribi in doline ter Kraljevo znamenje križ stoji so končale lepe dneve molitev za naše slovenske žrtve v Bariločah. Križ pod Tronadorjem pa bo vodil turiste k pobožnemu spominu na Tomaža Kralja in Božo Vivoda ter druge žrtve, kakor Pod Skalco kapelica v spomin gorniku škofu Gregoriju Rožmanu.

Likovnim umetnikom pomeni glavno povezavo z narodom. Planinci so si ga izbrali za glavnega informatorja svojih gornjskih uspehov. In mladi slovenski visokošolci prav letos prvič nastopajo v njem kot celota. To je nov duhovni napor naše mladine, rojene deloma že v tujini, gotovo pa šolane v novih razmerah. Ti zborniki so naš glavni forum za „dialoge“, ki nosijo tu še ime ankete. Je naša glavna kronika iz leta v leto vsega našega izseljenkega kulturnega, gospodarskega, tehničnega, športnega, organizacijskega življenja s podatki z vseh celin zdomstva, pa tudi Domovalni najbližjega zamejstva. Kaj bo pomenila taka kompletna zbirka nekoč knjižnicam in privatnikom v Domovalni? Kdor je bo imel, bo imel zaklad.

Nam pa ti letniki Zbornika pomenijo povezanost med zdomskimi Slovenci samimi, pa še posebej z dogodki v Domovalni in v širšem svetu, da, tudi v stratosferskem.

SLOVENC I PO SVETU

AVSTRALIJA

Slomškov vrtec, ki ga vodijo slovenske šolske sestre v Slomškovem domu v Melbourne, je dobil uradno priznanje, t. j. registracijo državnega Zdravstvenega oddelka. Sedaj je sestram uradno dovoljeno, da smejo sprejeti v vrtec sedem otrok pod dve leti starosti, dve do tri leta in enajst otrok v starosti od treh do pet let. Sestre bodo sprejemale v vrtec otroke vsake narodnosti. Otroci slovenskih staršev bodo seveda imeli prednost.

Slovensko društvo v Sydneyju je v decembru priredila za otroke Miklavžovo prireditev. Januarske Misli o njej pravijo, da je bila najlepša, kar so jih doslej imeli v Melbourne in zaradi nje izrekajo čestitke Slovenskemu društvu. Miklavževanje so imeli tudi v Geelongu ter so na prireditvi prvokrat nastopili otroci tamošnjega slovenskega tečaja.

Na sveti večer so imeli v Melbourne nevihto. Čeprav je deževali so imeli rojaki v Baragovem domu procesijo z Jezuškom, nato pa slovesno polnočnico.

Akcija za Slovenski dom v Sydneyju napreduje. V decembru je bilo kar pet dobro obiskanih prireditev, katerih dobiček je bil namenjen za Slovenski dom.

ANGLIJA

Slovenski naseljenci v Bedfordu, mestu, ki je od Londona oddaljeno eno uro vožnje z brzovlakom, so imeli v decembru na Miklavžovo lepo prireditev. Slovenski otroci so se naučili igre Sirota Jerica ter jo dobro zaigrali in zapeli. Teden dni pozneje so nastopili z njo tudi v Londonu v eni od tamošnjih cerkvenih dvoran.

Vsak teden ena

OJ TA MLINAR

Oj ta mlinar, oj ta mlinar,
ta mlinar 'spod klanca,
on ti melje, on ti melje,
ti melje gorjanecem.

Dečva čaka, dečva čaka,
od zore do mraka,
ona mora, ona mora,
pa mora Gorjanca imet.

PO ŠPORTNEM SVETU

V Jugoslaviji je bilo konec leta 475 profesionalnih nogometašev, ki igrajo pri klubih prve lige. Največ igralcev imata Dinamo in Zagreb — po 39, najmanj pa Beograd — 22. Ljubljanska Olimpija ima 33 profesionalnih igralcev in je na petem mestu. Pred njo sta še Rdeča zvezda (35) in Celik (33), za njo pa Vardar in Sutjeska (32). Sarajevo (29), Železničar (Sarajevo 28), Partizan, Velež in Radnički (po 26), Hajduk in Rijeka (25), Vojvodina, 24.

Sovjetska agencija TASS je izvedla med novinarji vsega sveta anketo o najboljši športnici lanskega leta. Prvo mesto je ponovno dobila s 106 glasovi Poljakinja Kirszenstein za svoje uspehe v lahki atletiki, slede: Prokumenskičkova (SZ, plavanje, 83), Časlavska (ČSSR, telovadba, 72), Goitchel (Francija, smučanje, 68), Kučinkovska (SZ, telovadba, 60), Klobukovska (Poljska, atletika, 44), Caretto (ZDA, plavanje, 31), Nikolich (Jug. atletika, 30), Muir (J. Afrika, plavanje, 25), Bojarskih (SZ, smučanje, 20).

Konec novembra so na 45-metrski skakalnici tekmovali najboljši slovenski tekmovalci. Prvo mesto je zasedel lanski prvak Ludvik Zajc, ki je dosegel tudi najdaljša skoka 46 in 46,5 m. Drugi je bil Eržen, tretji M. Pečar. Tekmovalo je 21 skakalcev, ter so kot člani letos prvič nastopili Bogataj, Jakopin, Konc, Gorjanc (Triglav), Štručelj (Črna) in Zonta (Enotnost, Lj.)

V Montevideo se je pred tednom pričelo XXII. južnoameriško prvenstvo v nogometu. Tekmujejo reprezentance Uruguaya, Argentine, Čila, Bolivije, Paragvaja in Venezuele. Po dosedanjih rezultatih imata največ možnosti za prvo mesto Uruguay, ki je premagal dosedaj Bolivijo in Venezuelo, obkrožal je zmagal s 4:0 ter Argentina. ki je premagala Paragvaj s 4:1 in Bolivijo s 1:0.

V Kitzbuehlu v Avstriji je 21. januarja smuku z veliko lahkoto zmagal svetovni prvak Francoz Jean Claude Killy. Obenem je postavil nov rekord na progi dolgi 3510 m z višinsko razliko 800 m s časom 2m 11s 92/100. Prejšnji je leta 196 postavil Avstrijec Karl Schranz z 2m 16s 63/100.

V Celju so 22. novembra za otvoritev umetnega drsališča nastopili hokejski reprezentanci Jugoslavije in Vzhodne Nemčije. Tekma se je končala 4:4 (2:2, 2:2, 0:0), za Jugoslavijo pa so nastopili: Gale, Knez, Rataj, B. Jan, Mihajlovski Jug, Tišier, Pelcom, Hiti, Smolel I., Beravs, Hribar, Mlakar, Eržen.

Z otroško kolonijo na počitnicah

Za štirinajst dni na počitnice v kordobske gore — je rojilo 71 deklet in fantičem po glavah v dolgih dneh priprav na odhod z otroško kolonijo v Dolores, kjer je č. g. dr. Hanželič s svojo mravljinso vztrajnostjo in pridnostjo zgradil in oskrbuje počitniško kolonijo za slovenske otroke in za slovenske družine.

Skupina se je odpeljala na počitnice 29. decembra lanskega leta z brzovlakom s postaje v Retiro in srečno prispela na cilj naslednjega dne v prvih popoldanskih urah. Ozkotirni vlak iz Kordobe do Dolores je imel namreč nepriklono ter je zato z več kot poldrugourno zamudo prisopihal na postajo Punilla. Kakor vsako leto, tako smo tudi letos naložili kovčke in ostalo težjo prtljago na čakajoči tovornjak, ki ga je č. g. dr. Hanželič poslal vlaku nasproti, otroci in vodstvo kolonije pa so pohiteli po položni cesti pet minut daleč do dr. Hanželičevega kraljestva. Razmestitev po sobah tako deklic kakor fantov je bila hitro opravljena, saj je bilo za to že vse pripravljeno, nakar je vse čakalo skrbno pripravljeno kosilo, ki se je odlično prileglo lačnim počitničarjem.

Lepo je bilo na počitnicah! Razumljivo, saj je bila kolonija v večjih in skrbnih rokah ge. Olge Omahna in gdč. Anice Šemrov, Majde Tomazin in Anice Mehle ter g. Naceta Groharja. (Delež pisca teh vrstic je bil za uspeh kolonije skromen). Iznajdljivost gdč. Anice Šemrov je pripomogla, da so fantje poimenovali svoje sobe (razmestili so se po štirih velikih sobah z devetimi posteljami v vsaki) po slavni slovenskih možeh, ter smo tako imeli: Gregorčičevo, Slomškovo, Prešernovo in Baragovo sobo. Deklice pa so svoje sobe (pet) poimenovala po cveticah: vijolice, vrtnice, trobentice, spominčice

in nageljčki. Vsako jutro je bilo skrbno pospravljanje in čiščenje sob ter s sobe med seboj tekmovala za večjo vzornost. „Komisiji“ je bilo prav težko določati „rede“ posameznim sobam, takšen red in znaostna vladala v njih. Prav prijetno pa je bilo ugotavljati različne „značaj“ fantovskih in dekliških sob. V dekliških sobah je bilo n. pr. vedno cvetje v vazah na pogrnjenih mizah, medtem ko so fantje svojim sobam krasili stene.

Dnevni red, kadar nismo odšli na celodnevni izlet, je bil naslednji: ob pol osmih vstajanje, ob osmih sv. maša, zatem zajtrk, pospravljanje sob, igre na prostem ali skioptične slike, ob polnih popoldne kosilo, nato počitek, ob treh malica, zatem kopanje, po kopanju igre, ob pol osmih večerja, nato večerna molitev v kapeli in ob pol desetih zvečer je zagrnil kolonijo nočni mir.

Otroci so pod nadzorstvom vsi pisali razglednice in pisma svojim staršem in bratom in sestricam, pa tudi sorodnikom po svetu in v Slovenijo.

Navdušenje za izlete je bilo veliko. Vreme nam je bilo vseh štirinajst dni naklonjeno, tako da smo mogli izpeljati vse izlete, ki smo jih imeli v načrtu. Velik tovornjak z bencinske postaje YPF iz bližnjega San Estebana je naložil naš in hrano in pesem je zaorila v slovo dr. Hanželiču do večera. Pospeljali smo se (med potjo je veter odnašal klobuke) v gore do Estancije El Rosario, kjer so nas osladkali s svežimi alfahorji, obiskali jez sv. Hieronima, se povzpeli na hrib Cristo Redentor in se lovili po stezah Labrinta v Los Cocos.

Spet drugič smo se s tovornjaki odpeljali skozi Capillo del Monte do vznožja nad 2000 metrov visoke gore Uritorca. Tam smo se razvrstili: na

čelu g. Nace Grohar in gdč. Majda Tomazin, za njima v gosji vrsti, kakor Indijanci, fantje, ki jih je zaključil pisec tega poročila, za njim vrsta deklic z gdč. Anico Šemrov in Anico Mehle, ki jo je zaključila ga. Olga Omahna z 'Rdečim križem'. Po vijugasti stezi, vedno višje in višje! Prvič smo se ustavili po poldruhi uri vzpenjanja pri naravnem izvirku visoko v skalovju. Okrepčali smo se s čajem, kruhom, mesom in sirom in po četrturnem odidhu naprej, do vrha. V pravi alpski svet smo se povzpeli, v pravo skalovje. Vsi, tudi najmlajši, vsi so bili gorniki, ki zavzamejo vrhove. V krasnem soncu, brezvetrju, smo z vrha Uritorca zrlji v dolino pod seboj proti Capilli del Monte in tja do Doloresa in še dalje do Sierre Grande s triglavskim vrhom Champajui in na sever čez Cruz del Eje v puste saline proti provinci Rioji. Veličasten razgled!

Poldruga ura odidha na vrhu Uritorca je hitro minila, nakar smo se ob pol dveh popoldne spustili v nižino in se po treh urah spuščanja vrnili v izhodiščno točko. Nekaj minut zatem je že pridrdral tovornjak, ki nas je popeljal domov v Dolores. Ohladili smo se v bližnji rečici, večerja nam je teknila kakor nikdar in komaj smo čakali, da se odpočijemo. Hladna noč je užitek globokega spanca še povečala, da smo bili naslednje jutro spet vsi čili in bistri.

Izlet do znamenite skale El zapato ter naprej v sotesko Los paredones smo opravili nekaj dni pred vrnitvijo v Buenos Aires. Zanimivost svoje vrste: narava je čudovit tesar in kipar!

Delali smo tudi krajše izlete do bližnje vasi San Esteban, na okoliške čakre po sadje, ogledali smo si vso okolico Doloresa.

Največji užitek pa je bilo otrokom kopanje v bližnji rečici. Deklice so se kopale v tolmunu na zgornjem koncu

reke, fantje pa so si napravili tolmuna z zaježitvijo nižje spodaj: poseben „bazen“ za tiste, ki ne znajo plavati in drugega, s skoro dva metra globoko vodo, za plavače.

Kolonija se je odlikovala s petjem. Pele so deklice, peli so fantje. Neumorna gdč. Anica Šemrov je otroke naučila vrsto slovenskih pesmi. Zvoki slovenske pesmi iz otroških grl so odmevali ob bližnjih pobočjih ves dan.

Vsakovredna sv. maša je bila spremljana s petjem božičnih in drugih cerkvenih pesmi. Č. g. dr. Hanželič je imel čudovite pridige za otroške duše. Dvomim, da bi bil v koloniji otrok, ki jih ne bi razumel in ki se mu ne bi vsaj del naukov vtisnil v sree. Prave duhovne vaje je č. g. dr. Hanželič pripravil in izpeljal našim otrokom. Jezus je bil vsak dan vesel otroških duš, ki so ga redno prejemale v goste.

Od starega leta smo se poslovili z velikim kresom, s petjem in rajanjem. Č. g. dr. Hanželič je posredoval, da so se sv. Trije kralji spomnili vseh članov kolonije s sladkimi alfahorji.

V kuhinji je za odlično in obilno hrano skrbela ga. Anica Marinič, v pomoč pa so ji bile gdč. Marjana Kužnik, Mija Vasle, Jelka Pucko, Majda Koder, Marjeta Marinič, Lučka Štebenc, Nevenka Vidmar in Anica Medic. Obroki bodisi pri zajtrku, kakor pri kosilu in večerji, so bili tako obilni in izdatni, da je hrana ostajala. Pač najlepša pohvala gospodinje in vodstva kuhinje!

Če ne bi bilo železničarske stavke prav na dan, določen za naš odhod v Buenos Aires, nas ne bi 13. januarja popoldne okoli četrte ure tako namočilo, kakor nas je. Vrnili bi se namreč 12. januarja popoldne, izognili se namu s točo, olajšali č. g. dr. Hanželiču pospravo kolonije in priprave za sprejem novih gostov in mu prihranili še

celo vrsto drugih neprilik. Toda, kako sem dejal: z letošnjo otroško kolonijo je bil zadovoljen. Mi smo mu priredili dan pred odhodom zabavno urico za slovo in mu povedali, da bomo še prišli za prihodnje poletne počitnice, če bo ljubi Bog hotel, in dostavili v vprašanjem: č. g. dr. Hanželič bo prav gotovo? Dobili smo pritrdilen odgovor.

Zato: na svidenje prihodnje leto — smo si želeli drug drugemu, ki je vlak potegnil s postaje Punilla in spet, ko smo se na Retiru razhajali, otroci vsak s svojo mamico ali ockom, na svoje domove.

Na železniški postaji v Kordobi sta nas ob prihodu pričakala ga. Pavlovčičeva in g. Ivan Lavrin, ob vračanju pa g. prof. Roman Pavlovčič z gospo.

G. Aleksander Majhen, predsednik Mladinskega oddelka Zedinjene Slovenije, je bil na Retiru obkrožal: ob odhodu v Kordobo in ob vrnitvi. Njegova skrb za dober potek kolonije ni bila vidna samo tu, pač pa je vodil vse priprave, poskrbel za vozne listke, za obveščanje prijaviteljev in za sto drugih podrobnosti. Uspešno je pripravil in poskrbel za lep potek otroške kolonije, kakor to dela že vsa leta na svojem položaju skrbstva za našo osnovnošolsko mladino.

Z zadovoljstvom vsi, ki imajo s kolonijo opravka, ugotavljajo vsako leto, da je otrokom žal, ko se bliža dan vrnitve v Buenos Aires, čeprav bi seveda spet radi bili pri svojih starših. Prav tako z veseljem ugotavljajo, da skoro vsi otroci, ki so bili na koloniji, prosijo svoje starše, naj jih ponovno pošljejo na počitnice v Dolores. So to najlepši dokazi, da se otroci na koloniji dobro počutijo, da ohranjajo nanjo lepe spomine, ko se med seboj spoznavajo, tekmujejo med seboj in se urijo v sožitju.

Z eno besedo: kolonija je za otroke in za vodstvo vsako leto novo, polno doživetje.

DUŠTVENI OGLASNIK

Obveščamo vse rojake, ki so v zastanku s plačilno nepremičninskega davka v buenosaireski provinci, da so po provincijskem zakonu št. 7252 oproščeni zamudnih doklad in glob vsi tisti davčni zavezanci, ki se do 0. aprila t. l. sami priglasijo zaradi plačila zaostalega davka. Da morajo biti deležni te ugodnosti, se morajo zgledati na pristojnem davčnem uradu z zadnjim potrdilom ali vsaj kako listino, ki ima katastrske podatke o nepremičnini, in zahtevajo izpolnitev obrazca za „presentación espontánea“.

Pripominjamo, da je od leta 1965 razaj davčna obveznost že zastarana in da se za leti 1961 in 1962 nepremičninski davek ne plača.

Zedinjena Slovenija

Otroci pete otroške kolonije Zedinjene Slovenije so se 14. t. m. vrnili s počitnic veseli in zdravi brez najmanjše nezgode. Hvala Bogu! — Zedinjena Slovenija se prav iskreno zahvaljuje predvsem č. g. prof. dr. R. Hanželiču za ljubezniv sprejem in za odlično oskrbo, vsem spremljevalcem za zelo odgovorno, skrbno in vestno vođstvo, zlasti voditeljici kolonije ge. Omahnovi, otrokom pa, ker so bili ves čas pridni in za pismo, ki so ga poslali.

„Zaradi preureditve tiskarne se je januarja številka Vestnika 1967 zavlekla. Zato bosta izšli skupno številka 1/2 v drugi polovici februarja. Vse naročnike in bralce prosim za razumevanje konzorcij Vestnika.“

OBVESTILA

Sobota, 28. januarja:

Pustna zabavna prireditev v Našem domu.

Nedelja, 29. januarja:

Družabna prireditev Duhovnega življenja.

Sobota, 4. februarja:

V Slovenskem domu v San Martinu pustna veselica ob sodelovanju orkestra Edelweiss — Planika.

Učiteljski študijski dan s pričetkom točno ob 15. uri. Na dnevnem redu bodo tudi didaktični in metodični vtisi referenta za šolstvo ob priliki obiska slovenskih osnovnih šol. Lepo vabljen vse učne moči, da se udeležijo zanesljivo študijskega dne.

Nedelja, 5. februarja:

Pustna zabava v Našem domu in v Slovenskem domu v Carapachayu. Pustna zabava v Našem domu, v Slovenskem domu v Carapachayu, in v Slovenskem domu v Slovenski vasi. V Slomškovem domu pop. otroška zabavna prireditev.

12. marca 1967

Slomškov dom
VELIKA TOMBOLA

Torek, 7. februarja:

V Slomškovem domu pustna veselica za odrasle.

Nedelja, 12. februarja:

Na pristavi 3. družinska nedelja. Izlet Družabne Pravde v prostore kluba Recreo Deportivo Punta Chica, ki je ob reki Río de la Plata, blizu San Isidra, ulica Aires 350, Victoria. Dohod s kolektivom 60 (spodnja proga) do križišča Libertador Gral. San Martín in Guido Spano, Victoria. Vstopnina za odrasle 50 pesov. Informacije pri g. Šestu, telefon 21-3292.

Ena ali dve ženski

sposobni kuhanja in ostalega gospodinjstva dela, dobe pri ugledni arg. družini v Martinezu dobro plačano službo. Klicati telefon 658-4026 od 15-17 od ponedeljka do petka.

Zdravnik in kirurg

DR. LOJZE BERCE

zaradi odhoda na počitnice ne bo ordiniral

od 1. februarja do 1. marca 1967
Granaderos 60, Buenos Aires

Simon Rajer

uradni prevajalec

Uruguay 743, 5. nadstr. pis. 506
od 9-12. in 15-19. ure

Prevodi, dokumenti (nabava, legatizacija, popravki), vožnje (pomorske in letalske).

Plošče, knjige in diapozitivi
iz Slovenije.

Dr. FRANC KNAVS

ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital
T. E. 35-2271

Na telefonu tudi dopoldne (10-12)
Uradne ure od 17-20

Pisarna zaprta od 19. decembra
do 13. februarja

Izredni slučajji dr. Martinez
Sarmiento 1479, 1 p., T. E. 46-4972

Na pustno soboto, 4. februarja, zvečer

bo v Slovenskem domu v San Martinu

VELIKA DOMAČA PUSTNA VESELICA

PUSTNI KROFI, OCVRTI IN PEČENI PIŠČANCI itd.

Sodeluje orkester Edelweiss-Planika

(bivši Moulin Rouge)

29. januar

Družabna
prireditev
„Duhovnega
življenja“

ob 11 sv. maša

ob 12 kosilo po izbiri

ob 16 ● srečolov s 500 dobitki

● nagradno žrebanje

● malo nagradno žrebanje

● za otroke: igre in
tekmovanja

SLOVENSKI DOM CARAPACHAY

vabi na

PUSTNO ZABAVO

ki jo prireja

v nedeljo dne 5. februarja zvečer

3. družinska nedelja

5. februarja 1967

na Slovenski Pristavi v Castelarju.

Dopoldne ob 9. uri skupna sv.
maša, po maši družinski sestanek in
ob 12. uri skupno kosilo.

Popoldne vesela pustna zabava
na zelenem in senčnem vrtu Pristave.
Poleg dobre pijače in drugih dobrot
vam bomo postregli tudi s pustnimi
krofi in flancati. Prijave za kosilo
sprejemajo vsi odborniki Pristave
in na telefon: 629-4077 in 629-9838.

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl
CascaenteEscribano Público
Pta. baja, of. 2Cangallo 1642 Buenos Aires
T. E. 35-8827

DRUŠTVO SLOVENSKA VAS

vabi na

PUSTNO VESELICO

ki bo v nedeljo, 5. februarja

Začetek ob 19

SOBOTA, 28. januarja

NEDELJA, 5. februarja

V NAŠEM DOMU V SAN JUSTU

AMERIKANSKO-SLOVENSKI
KARNEVAL

Igra orkester Planika-Edelweiss

OKOLJE: Karneval v Texasu s tipičnimi scenami, nastopom Sherifa, tradicionalnimi pevskega točkami, jestvinami in pijačo.

OBLEKE: Po možnosti Caw-Boy-ske. Najboljša bo nagrajena.

ZAČETEK: V soboto, 28. januarja, ob 21.

V nedeljo, 5. februarja, ob 16 s telečjo pečenko.

VSTOPNINA: Dame \$ 100.—, gospodje \$ 150.—

Ob vsakem vremenu.

SLOMŠKOV DOM — RAMOS MEJIA

5. februarja:

popoldne: Zabavna prireditev za otroke

Zvečer: Pustna veselica za odrasle

7. februarja:

Pustni torek — Pustna veselica

Slovenski izseljenski javnosti sporočamo, da nas je za vedno zapustil gospod

Leopold Aicholzer

K zadnjem zemskem počitku so ga položili na pokopališču v San Miguelu.

Zvestega člana bomo ohranili v trajnem spominu.

Zedinjena Slovenija

Janez Jalen

Trop brez zvoncev

Povest

Hribarjev Peter se je zakasnil. Na skuto je pozabil. K Matevžu v sirarnico niti pogledal ni. Nič več se mu ni mudilo proti domu. Prenočevati je odšel na Dedno polje in ne na Viševnik.

Grmova špelca pa o mraku ni prepevala, kakor je imela navado. Tudi Tkalkve Jerce v samotnem stanu ni več milovala. In kakor ni mogla trpeti razprtij, ji ni bilo nič več prav, da sta se Peter in Jerca pobotala. Vse drugače bi lahko bilo. Sedaj seveda se ne bo prav nič vmešavala. Bi bilo grdo. In ni si mogla pomagati, da se je zvečer, ko je že ugasnila luč in legla, še pojezila:

„Preklicana toča! Da je morala Petra prav v Jerčin stan napoditi.“

Resasti gonjič

Hribarjevemu Petru je poletje minilo, da sam ni vedel kdaj. Zamotil ga je Resa. Nikoli bi ne bil verjel, da je z mladim psom toliko opraviti, preden je izučen. Še o Jerci in Špelci ni utegnil dosti razmišljati.

Petru so se še poznali po obrazu in po rokah sledov toče, ko mu je Vencelj sporečil, naj neutegne pride na Bistrico. „Le kaj se mu tako mudi, kakor še nikoli ne?“ je skušal uganiti Peter.

Preden se je prav zavedel, kaj misli, je že dolžil višjega gozdarja, da bi gotovo rad zvedel, kako sta se z Jerco spet spoprijaznila. Skoraj gotovo mu ni prav. Da mu je Jerca všeč, je Hrubečka že večkrat pokazal in tudi nič tajil ni. No, in sedaj, ko je vdovec —

Kakor plesen, katera sede na les samo za drobno pičico, pa se v kratkem zagrije v sredo debelega hruba, se je

čimdalj globlje zajedala v Petra sumnja, da ga oskrbnik njemu v varstvo zaupanega lova kliče predse samo zavoljo Jerce in da bodo vsa druga naročila prazna preteza. Peter je namrščil obrvi, pa se mu je oko spet koj razjasnilo. Spomnil se je Grmove špelce in njenega rožnato zardelega obraza po ostrorobi toči na Ovčariji. Koj je videl Vencelja v drugačni luči. Začel je premišljevat njegovo življenje, kolikor se mu je bil pač razodel. Moral je priznati, da bi bila Tkalkve Jerca kar prava, če res misli iskati Hrubečka drugo ženo v Bohinju. Samo naravnost naj bi povedal. Tudi on bi njemu ne križal pota. Saj Vencelj ni Kranberger. Njemu samemu se pa tudi nič ne mudi ženiti. Še kakšno mlajšo, kakor je špelca, bi lahko počakal. In če bi imel prej lastno streho, bi mu ne bilo treba pobirati ravno ostankov. Trdno odločen, da spregovori naravnost, kakor hitro bo Vencelj samo namignil na Jerco, se je bližal Peter gradu na Bistrici.

Že daleč je zaslišal lovec veselo lajanje mladega psa. Hkrati je ugledal Hrubečko. Sedel je na klopi pred durmi in kadil porcelanko. Tudi Vencelj je opazil Petra. Vstal je in mu šel naproti. Za svojim gospodarjem je pritekel črni jazbecar Črt. Vanj pa se je zaganjal in se hotel trgati visokonog mlad bel pes. Peter se ga kar nagledati ni mogel.

„Kje ste ga pa dobili?“ je bil Peter radoveden.

„Iz pravega gnezda. Čistokrven resasti istrijan je.“

Kakor bi bil pes uganil, da ga Ven-

30

celj hvali, se je ustopil predenj, pomahljaj s tankim, lahno navzgor zapognjenim repom, potresel oranžnorumena uhlja in dvignil glavo. Vrtu temena mu je blestela lisa enake barve kakor uhlja. Povoahal je s črnim smrčkom in živo pogledal s temnim očesom. „Morebiti še ne veš,“ je poučil Vencelj Petra, „če ima istrski gonjič tako pisano glavo, pravimo lovci, da ima masko z zvezde. Redkokateri jo ima.“

„Res nisem še nikoli slišal,“ je priznal Peter.

„Prav zares je lep pes,“ je pokimal Vencelj in si zadovoljno gladil brado.

„Po vsej Gorenjski utegne zasloviti samo, če pride v prvi uk.“

„Boljšega učenika, kakor ste vi, bi pač nikjer ne mogel dobiti.“ Peter si ni znal predstavljati, da bi bil v lovskih stvarih kdo še bolj izveden kakor Hrubečka.

Vencelj je vzel pipo iz ust in pogledal Petra, kakor bi ga dolžil, da se dela nevednega: „Učil ga boš vendar ti, ne jaz.“

„Jaaaz?“ se je začudil Peter.

„Lej ga. Si mar že pozabil, da sem ti obljubil preskrbeti prave krvi psa.“

„Žee. Pa vendar —“ Peter se je samo zavoljo lepšega branil. Psa se mu je pa hudo ljubilo. Precej bi rad dal zanj.

„Nič vendar. Nikar me ne želi. Kar Vencelj obljubi, tudi izpolni. Da bi je vsi tako.“ Priseljeni Čeh je mračno pogledal domačina Bohinjca.

V gospodarjevih besedah, še bolj pa v pogledu, je lovec začutil očitek. Ni še prinesel obljubljenih oćnic. Ni pozabil na rože, le preveč neutegoma ga je bil Vencelj pozval na Bistrico. Da je imel že nabrane, se je opravičil, po mu jih je toča za trakom na klobuku zbila. V isti sapi se je priveril, da natrga oćnic, kakršnih se višji gozdar ne na-

deja, pa če bi moral preplezati najbolj napristopne stene na trentarski strani.

Hrubečka o strašnem neurju na Ovčariji ni še nič vedel. Zanimal se je pa zanj. Peter mu je prav rad pripovedoval vse od kraja. Ni prikrival, da je vedril pri Jerci. Vencelj niti z očesom ni trenil in Peter je vedel, da bo Vencelj tudi glede Jerce ostal mož beseda, pa če bi se moral še tako premagovati.

Hrubečka je peljal Petra v soboto ob knjigah in slikah ga je dolgo časa poučeval, kako naj vzreja in vodi psa, kateremu sta dala ime Resa.

Sonce je že davno zašlo, ko je Peter odpeljal Reso. Hrubečka je lovca psa podaril, čeprav ga sam ni dobil zastoj. Za slovo mu je pripel okrog vratu še lepo gradnico.

Na ime se je Resa kmalu privadil. Vrvice se je pa otepal. Peter mu je moral čeprav nerad, s šibo dopovedati, da se je ne bo ubranil. Kadar sta se pa igrala, je Resa kar ponorel od samega veselja. Saj je pa Peter tekal in se lovil z njim kakor z otrokom. Resa se je tudi naučil na ukaz hoditi na levi ali zadržaj in pričel razumevati žvižge. V grmovje ga je bilo spočetka strah hoditi. Ko se je pa večkrat prepričal, da ga Peter vedno počaka, je začel šariti tudi po gozdu. Na najdrobnejšega ptička, na stržka, je bil ves neumen. Dokaj je imel opraviti Peter, preden mu je dopovedal, da njega ptiči nič ne brigajo.

Za vodo v Vojah je Resa naletel na prvega zajca. Začuden je obstal. Pa se je kar koj prebudila v njem prava čud. Z gobcem nizko pri tleh je stekel za bežečo divjadjo in tanko zalajal. Sled je kaj kmalu izgubil. Pa tudi zbal se je, da bi predaleč ne zašel. Vrnil se je h gospodarju. Toliko hvale do takrat še ni bil nikoli deležen. Celo košček slanine je prejel za plačilo.

Prvega strela se je tako prestrašil,

da je stisnil rep, pritekel Petru pod noge in pričel iz varnega zavetja togotno lajati na nevidnega sovražnika. Peter pa je sprožil še drugo cev. Resa je utihnil. Spoznal je, da ima tisti, ki mu ukazuje, celo grom v oblasti. Poka se ni več bal.

Peter in Resa sta si postala tovariša. Kadar je lovec odhajal v gore in je moral pes ostati doma, je vselej zateglo cvilil, kakor bi jokal. Držal se je klavrno, dakler se lovec ni vrnil. Še jestvi se mu ni ljubilo. Kakor hitro je pa spet začutil Petra, je planil iz pasjice in od samega veselja ni vedel, kaj bi. Spenjal se je na verigi in cvilil in bevsal, kakor bi se smejal, dokler ga lovec ni svezel. V zahvalo se mu je navadno spel prav do obraza in ga obliznil na lice.

Nič manj pa ni bilo Petru v gorah dolčas po Resi. Naj se je ustavil pri Jerci ali Špelci, nikjer ni vedel skoraj nič drugega govoriti kakor samo o svojem psu. Jerca se ga je naveličala poslušati, špelca pa je moral obljubiti, da ji čimprej pripelje psa pokazati. Peter je odlašal. Za mladega psa se mu je zdelo na Ovčarijo predaleč.

Na jesensko kvatno soboto so pa planšarji in planšarice prignali živino na Vogar. Med potjo jih je ujel dež, da so prišli do kože mokri v stanove. Še isto noč je Ovčarijo zapadel sneg in obležal do torka, čeprav se je že ponoči od nedelje na ponedeljek zjasnilo. Peter sicer ni bil namenjen v gore, pa so v soncu blesteči vrhovi vabili kakor že davno ne. Ni več zdržal doma. Kakor bi čutil z gospodarjem, je Resa Petra tako mlo prosil, naj ga vzame s seboj, da mu ni mogel odreči. Ni mu pa pustil tehati naokrog in šariti po grmovju. Pes je moral hoditi tik njega ali trdo za njim vso pot prav na Vogar.

(Se nadaljuje)